

ÁRA 10 KORONA

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 25-40, József 68-88.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 360 K.
Félévre 190 K. Negyedévre 100 K.
Egyes szám ára — — 10 korona.

Budapest, 1922.

III. évfolyam, 38. szám.

Vasárnap, szeptember 17.

A családi birtok intézménye.

Irta: dr. Antalffy Zsiros Aladár, budapesti ügyvéd.

A földreform törvény (1920. évi 36. t.-c.) VIII. fejezetében vannak lefektetve a családi outhont védő rendelkezések.

A családi birtok célja, hogy az ősöktől örökölt, vagy egy élet verejtékes munkájával szerzett gazdaság ne váljon a véletlenül könnyelműnek maradt örökös nemtörődőmsége folytán szemfüles ólálkodók prédájává, hogy ne lehessen a korcsmaajtóra írt számoszlopok fejében, vagy ingatlan és

kölcsön közvetítő irodák részére, vagy a sógornak aláírt váltó alapján olyan embernek a jussa, aki a könnyelmű hanyaveti magyar prédálását e hátsó gondolattal segítette elő.

A családi birtok terjedelmét a törvény nem a holdak bizonyos számában állapította meg, hanem kimondotta, hogy az legfeljebb háromszor akkora lehet, mint amennyi föld elegendő egy népes család szokásos és illő eltartására. Miután annak csak legnagyobb terjedelme nyert meghatározást, bármely kisbirtok családi birtokká nyilvánítható, sőt annak nyilvánítható a ház is, viszont annak legnagyobb terjedelmét az azt kérő eddigi életviszonyai

Rakovszky Iván és Vass József miniszterek fogadtatása a balatonfüredi állomáson a borászati és kertészeti kiállításra való megérkezésük alkalmával.

fogják meghatározni, de a középirtok terjedelmét meg nem haladhatja.

Kétféle családi birtok van. Az egyik az *egyszerű családi birtok*, a másik az *osztthatatlan családi birtok*. A kettő között a leglényegesebb különbség az, hogy míg az egyszerű családi birtok örököse lehet több személy, addig az osztthatatlan családi birtok örököse csupán csak egy személy lehet. A családi birtok alapításával azonban a már meglévő gyermekek osztályrészét sérteni nem szabad, ez fogja tehát megszabni azt, hogy kinek áll majd módjában s mily családi birtokot létesíteni.

Az egyszerű családi birtoknál a törvény megengedi, hogy az örökhagyó osztályt tessen az ivadékaik között, vagyis meghatározza, hogy a családi birtokot, vagy annak egy részét pl. a tanyával, az egyik fiú kapja, a házat a másik, a pénzt a leány; itt csupán arra kell vigyázni, hogy a gyermekek köteles részét intézkedésével meg ne sértse, köteles rész

Különösen az oly szülők alapíthatnak ily családi birtokot, akiknek egy gyermekük van, vagy a többieket osztályrészükkel már kielégítették.

Sokan azt az ellenvetést teszik, hogy igazságtalanság lenne az örökösödésnek ez a módja, ha a családban több a gyermek. Az kétségtelen ugyan, hogy sok esetben az egyik gyermek a többivel szemben előnyben fog részesülni, ezt azonban ellensúlyozza az a meggondolás, hogy örökösét az apa jelölhetvén ki, ez a gyermekek közt méltó versengést fog okozni a szülők kegyének elnyerésére s nem utolsó sorban fogja serkenteni úgy a szülőket, mint a gyermekeket arra, hogy szorgalmas munkával és takarékoskossággal a már meglévő vagyont gyarapítsák avéghől, hogy a többi gyermek is lehetőleg a családi birtok értékének megfelelő vagyont örököljön. Itt majd nem fog előfordulhatni az a gyakori szomorú eset, hogy a szülők még életükben átruházván gyermekeikre a vagyont s az azok kezén elfogyva, öregségükre nyomorgás lesz osztályrészük; nem lesz majd özvegy, akinek méltó eltartását elvonná a könnyelmű gyermek. A gondos apa bölcsessége meg fogja találni gyermekei között azt, akinek kezében legjobban látja biztosítva a családi törzsvagyon gondos kezelését.

Budapest, szeptember 16.

A jó barátok. Mindig hirdettük, hogy az uralomra törő nagybankok és a nemzetközi szociáldemokraták jó barátok. Aki eddig ezt nem hitte, most meggyőződhetett róla. A nemzetgyűlésen a nagybankok csunya üzletemiről volt szó. Egyik képviselő, akinek sikerült az adatokat beszerezni, leleplezte őket, hogy miattuk kell gyártani a sok papirbankot s ők rontják a pénz értékét. A plutokrácia, ahogyan a nagy ingó tőkék urait szoktuk hívni, üzletet csinált a háborúból, hasznot húzott a forradalomból és nyereszkezik a papirpénzarádattal is. Az állam nyomja a papirpénzt, amit kicsikarnak tőle a nagybankok. Könyörtelenül szipolyozzák az államot egész az összeomlásig. Akkor aztán előállnak s az államtól elszivott arannyal nagykegyesen

főljánlják jó kamatra a kölcsönt, de azzal a föltétellel, hogy a politikát majd ők diktálják. Mikor az állam pár milliónyi kölcsönt ad a közérdekű szövetkezeteknek, akkor az egész liberális kórus jeremiádkban tör ki, de, ha a bankok milliárdos pénzeket kapnak elhelyezésre, azt észre se veszik. S ezek a nagybankok ahelyett, hogy az állam pénzét munkákra, befektetésekre fordítanák, valutáznak és spekulálnak vele. Ezért romlik a pénz, ezért van drágaság. Ezért támadták élesen a parlamentben a bűnös nagytőkét, a bankokráciát. Mindenki tapsolt a támadásnak, csak egy párt nem: a nemzetközi szocialista párt. A szocialista képviselő urak idegesen ugáltak föl, mikor a nagybankokat bántották s izgatott kiáltásokban keltek a plutokrácia védelmére. Okos embernek elég ennyit látni!

*

Megverték az ántántot. Törökország volt a központi hatalmak leggyengébb állama. Még a bulgár is erősebb volt. S ez a leggyengébb szegült ellene a felfuvalkodott ántánt akarátának. A törökök egyszerűen kimondták, hogy fűtyülnek a párisi békediktatúrára s ők nem engedik hazájukat megcsönkítani. Kemal basa vezérlete alatt fegyvert ragadtak a betolakodott görögök ellen és egy esztendő harc

A balatonfüredi kiállítás megnyitásán résztvevő képviselők és rendezőség csoportja.

Az első sorban balról jobbra: Éhn Kálmán, Almássy László, a nemzetgyűlés alelnöke, Iklódi Szabó János képviselő, Ipolyi Keller Gyula, volt államtitkár, Héjji Imre, a kerület képviselője, Farkas Tibor képviselő, Tóth J-nő helyettes államtitkár a földművelésügyi miniszter képviselőjében és Putnoky Sándor képviselő.

pedig fele annak, amit a gyermek szülője után végrendekezés nem léteiben örököl. Ha azonban ivadékaik nem maradnának, úgy az oldalági rokonok közül már csak egy személyt lehet örökösül megnevezni. Az oldalági rokonok között a családi birtok fel nem osztható.

Az osztthatatlan családi birtok örököse csak egy személy lehet. Az alapító az alapításkor, vagy az örökös, miután azt már kezelésébe vette, kijelölheti azt az ivadékát, aki az osztthatatlan családi birtokot örökölni fogja. Ezt a rendelkezését bármikor megváltoztathatja az utód személyére vonatkozólag, nem áll azonban jogában ivadékaik helyett más rokonát örökösül tenni.

Ha az alapító nem rendelkezett az örököse személye felől, úgy az osztthatatlan családi birtok örököse a legidősebb fiú lesz, fiú hiányában a legidősebb leány ivadék. Ha ivadékok nincsenek, úgy az oldalrokonok közül bárkit kijelölhet az alapító örökösnek, de mint említettem, mindig csak egy személyt. Ha sem az alapító, vagy annak a birtokban utóda sem rendelkezett az örökös személye felől, úgy az oldalrokonok közül a legközelebb álló, legidősebb férfi rokon lesz az örökös, ennek hiányában a legidősebb nő.

Az osztthatatlan családi birtok igazi hitbizományi birtok.

Rakovszky Iván és Vass József miniszterek távoznak a baiaion-füredi kiállítás színhelyéről.

után, most fényes győzelmet arattak az ántánthoz tartozó Görögországon. A görögöket kiverték Kisáziából és már Konstantinápolyban is drukkolnak a kiszípolozó angolok és franciák, hogy rájuk kerül a sor. A törököknek igazuk van. Jól látták Párisban, hogy a «győztes» hatalmak, akik kétes «győzelmüket» a nemzetközi szabadkőművesek bomlasztó agitációjának s a bulgár és pesti patkánylázadásnak köszönhetik, nem békét akarnak, hanem a központi országok (németek, magyarok és törökök) teljes letiprását. Ők a dicső halált, vagy becsületes életet választották és — győztek. Az angolok és franciák most kétségbeesetten dugják össze a fejüket, hogy mit tegyenek. De hiába minden. Meg fogják tanulni, hogy kegyetlen erőszakossággal békét csinálni nem lehet. A török dőfés csak a kezdet. A párisi «békemű», mely a háború folytatását jelenti, össze fog omlani, mint azok az «államok», amelyeket ott csináltak. Erkölcstelenségből és erőszakból még nem születtek állandó államok. Nagy-Görögország után Nagy-Csehország, Nagy-Románia és Jugoszlávia bukása következik el. Akkor jön majd el az igazi békekötés, amelyet nem diktál egyik fél sem. A törököknek nincsenek nemzetközi szabadkőművesei és szociálistái, nekünk vannak. De a belső ellenség is elbukik a külsővel, csak a becsületes magyarok tartsanak ki.

MI HIR A POLITIKÁBAN?

A nemzetgyűlés nyolc órás üléseken folytatta tíz napi szünet után az adójavaslatok tárgyalását. Először azonban Szcitovszky Béla elnök indítványára elhatározták, hogy a nemzetgyűlés tagjai a nyomor enyhítésére megkezdett mozgalom céljaira november 1-én esedékes *negyedévi tiszteletdíj*kükből kétezer koronát ajánlanak föl, azután a megüresedett *alelnöki* állásra Almásy Lászlót választották meg. Kuna P. András az adójavaslatokhoz szólva rámutatott a mult kormányzat bűneire, amely nem erősítette meg a kisgazdaosztályt telepítés által, hiába alkotta meg Darányi Ignác a telepítési törvényt. A nagy bankok sohasem állottak Magyarországon hazafias alapon és nem segítették elő a kisgazdák megélhetését. Kuna P. András a pénzügyminiszter figyelmébe ajánlotta a nagycsaládos adófizetőket. Hoyos Miksa gróf beszédjében azt fejtette, hogy a javaslat nem irányul a gazdák ellen. Éhn Kálmán pedig azt fejtette ki, hogy a Magyarországon tartózkodó antant-bizottság miatt

van a sok adó. Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter nagy beszéd keretében tért ki a tárcája körébe tartozó összes időszerű kérdésekre. A földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy a kormány kebelében mindent megtett, amit jónak látott az adójavaslatok módosítása érdekében és senkit sem erőszakolt abba az irányba, hogy szavazza meg a javaslatot. Nagyatádi Szabó István a szocialisták vádjával szemben megvédte a földművelő társadalmat és a nemzetgyűlés nagy többségének élénk helyeslése mellett mutatott rá, hogy

a földreformot három évvel ezelőtt a szocialisták hiusították meg,

mert nem akarták, hogy a földnélküliek földhöz jussanak. Ulain Ferenc pontos adatok alapján mutatta ki, hogy a bankok és a tőzsde miatt veszté értékét pénzünk. Prónay György báró beszédjében a kataszter kérdésével foglalkozott és azt mondotta, hogy

új katasztert a mai viszonyok között nem lehet készíteni

és azért arra kell szorítkozni, hogy ahol igazságtalanságok vannak, azokat kiküszöböljék. A nemzetgyűlés három napon át tartó párhuzamos ülések után befejezte az adójavaslatok általános vitáját.

A Keresztény Kisgazda-, Földműves- és Polgári Párt értekezletén Rakovszky Iván belügyminiszter beszámolt arról a mozgalmakról, melyeket az inség enyhítése érdekében Horthy Miklós, a kormány és a főváros kezdeményeztek.

A Horthy-akció tisztán a falusi szegényekre vonatkozik

és az egybegyűlt összeget utolsó fillérig az ellátatlanok kapják meg. A befolyt összegek fejében az egyes községek és vármegyékben megindult a közmunka. Bethlen István gróf miniszterelnök a külpolitikai helyzetről szólva kijelentette, hogy a helyzet határozottan javult. Magyarország nemzetközi helyzete fokozatosan erősödik és már nem látja messzire azt az időpontot, amidőn egész más szemmel nézi a külföld Magyarországot.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Kállay Tibor pénzügyminiszter együttes tanácskozára gyűltek össze a kisgazdapárti képviselőkkel. A tanácskozáson a pénzügyminiszter ismertette azokat az engedményeket, amelyeket hajlandó tenni. A pénzügyminiszter hajlandó a búzaár megállapításánál három hónapos átlagot venni, országos rossz termés esetén kedvezményt nyújtani, engedményt tenni ott is, ahol egyes körzetekben rossz a termés, továbbá ötven korona kataszteri tiszta jövedelemig harminc százalék, kétszáz korona kataszteri tiszta jövedelemig pedig husz százalék engedményt adni. A miniszter kijelentette még, hogy ott, ahol a mezőgazdasági kamara indokoltan tartja, a kataszteri tiszta jövedelem megállapítását felülvizsgálják. A képviselők a maguk részéről azt válaszolták, hogy a pénzügyminiszter által előterjesztett engedményeket elégségesnek tartják, mert nem kívánják a helyzetei felborítani. A kisgazdapárti képviselők és a pénzügyminiszter között tehát teljes megegyezés jött létre és az adójavaslatok sorsát biztosították.

A hódmezővásárhelyi második választókerületben megtartott nemzetgyűlési pótválasztáson Kun Béla volt országgyűlési képviselőt, pártönkivüli kisgazdajelöltet nagy szótöbbséggel nemzetgyűlési képviselővé választották.

«Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország föltámadásában. Amen.»

MEZŐGAZDASÁG

Hogyan fokozható a kigazdák termelése.

Irtó: Bognár József feldebrői tanító.

A Vasárnap harmadik pályázatán első díjat nyert dolgozat.

A többtermelésnél általában közelebbi és távolabbi teendőink vannak. Az elsőt, melyet a kigazda is keresztülvihei, részletesen ismertetem; az utóbbit, minthogy annak keresztülvitele az állam gondja, csak röviden érintem.

I. Közvetlen teendőink.

A többtermelést két téren kell keresztülvinnünk, úgymint A) a növénytermesztés, B) az állattenyésztés terén.

A) Növénytermesztés.

1. Talajművelés.

Tarlót aratás után azonnal le kell hántani. Utánna őszszel feltétlenül mély szántást kell végeznünk. Tavasz szántás után, ha a fagy el nem végezte, porhanyítsuk meg a talajt fogasboronával.

Megokolás: A talaj felszínét porhanyó, az altalajt laza állapotban kell tartanunk, hogy abban a gyökérzet szabadon terjeszkedhessék.

2. Trágyázás.

a) **Okszerű trágyakezelés.** Minden trágyaanyagot össze kell gyűjtenünk. Az istállótrágyát a telepen úgy kezeljük, mint a «Vasárnap» folyó évi egyik számában leírták. Használjuk fel az emberi ürüléket is. Csináljunk udvari szemtünkből komposztrágya-telepet. Végül, ha ez sem elegendő, használjunk nitrogéntartalmú műtrágyát.

b) **Helyes trágyázás.** A trágya fél- vagy egészérett állapotban, amint a növény kívánja, viendő ki a földre. Azonnal eltéregtetendő és alászántandó. Ugart hagyni többtermelésnél nem lehet.

Megokolás: Ugyanannyi tápanyagot kell a földnek juttatni, amennyit tőle a növényekkel elveszünk.

3. Védekezés a gyomok ellen.

A gyomok tarlóhántás, fogasolás, kapálás és gyomlálás által állandóan irtandók. A vetőmag gyommentes és csávázott legyen.

Megokolás: A gyomnövények oly hatalmas tömegben tenyészlenek, hogy ha kellően nem védekezünk ellenük, még annyi termést sem hagynak, mint jelenleg van.

4. Gépek használata.

Gépekből csak a legtökéletesebbeket. Evégből szövetkezzünk szántógépek beszerzésére. Vessünk vetőgéppel. A termés kicséplését végeztessük cséplőgéppel, ha lehet, szintén szövetkezeti alapon. Ez utóbbi két gépet — hál' Istennek — már majdnem minden kigazda használja.

Megokolás: Némely időszakban a munkálatok úgy összetömörülnek, hogy igyekeznünk kell azokat gyorsan elvégezni, ezt pedig gyorsan és tökéletesen csak a gépek teszik meg.

5. Változatos termelés.

Legyünk intenzív gazdálkodók. A körülmények figyelembevételével állapítsuk meg vetésforgóinkat, termeljünk eddig nem termelt növényeket.

Megokolás: A növények különböző igényeit kiegyenlíteni csak helyesen készített vetésforgóval lehetséges.

6. Gabonafélék többtermése.

Búzánál: a) egy évvel előtte trágyázzunk, b) a talajt az 1. pontban leírtak szerint műveljük, c) nemesített vető-

Gróf Jankovich Bésán Endrénéé méze és nemesített paprikája a balatonfüredi kiállításon.

magot használjunk, d) vigyázzunk arra, hogy a mag el ne hulljon.

Rozsnál: a) korai vetés, b) nemesített vetőmag, c) aratás rendes időben, mert a mag elperog.

Árpánál: ugyanazok, mint a búzánál.

7. Kapásnövények többtermése.

Burgonyánál: a) őszi mélyszántás, b) tavaszi fogasolás, c) minél korábbi és legalább háromszori kapálás, d) a fajta helyes megválasztása.

Kukoricánál: a) kellő talajművelés, b) trágyázás, c) megfelelő fajta.

Takarmányrépa: a) műtrágya, b) alapos megművelés.

Töknél: a fajta helyes megválasztása.

8. Takarmánynövények többtermése.

Csak állandóan zárolt, arankamentes lucernát ültessünk. Olyan helyre, mely eddig sem a lucernának, sem a lóherének nem felelt meg, ültessünk biborherét. Baltanim olyan helyen is megterem, ahol eddig semmisen nem termett.

9. Rétek többtermése.

A rétek alapos trágyázása és helyes öntözése.

10. Zöltségek többtermése.

Nagyobb területekre kell berendezkednünk s ezt öntözésre is rendezzük be.

11. Gyümölcsfák többtermése.

Ültessünk oda is gyümölcsöt, ahol eddig nem volt. Egy község csak egy gyümölcsnemet ültessen, mert így szívesebben veszik a kereskedők s így lehetséges lesz a feldolgozása is.

12. Szőlők többtermése.

Helyes, alapos művelés; idejében végzett munka. Bőtermő és a viszonyoknak megfelelő fajták ültetése.

B) Állattenyésztés.

Általában az apaállatok helyes megválasztása. Az állatok tervszerű takarmányozása. Teheneknél csak a jó tejelőket tartjuk meg. Tenyészünk több sertést, mind eddig.

II. Távolabbi teendőink.

A többtermelést előmozdítják: a futóhomok, szikes vagy tőzeges talajnak termővé tétele. A kopár területek befásítása. Öntözési és lecsapolási berendezések, hal- és vadtenyésztés, ipari és gyógynövények termesztése. Jó utak, mezeti vasutak, mezőgazdasági terményeket feldolgozó üzemek pl. mezőgazdasági szeszgyár, aszaló stb. üzem.

A szőlőfürt összetétele.

Irtá: Nyiredi Jenő dr.

A szőlő termése a fürt, mely két részből áll, úgymint a *kocsányból* és a *bogyókból*. A kocsány és bogyó egymásközötti aránya a szőlőfajta s annak fejlődése és érettségi foka szerint változik, nagy átlagban 3–8% kocsányra 97–92% bogyó esik. Minél kevesebb a kocsány, annál több a must egy és ugyanazon érettségi állapot mellett.

Fontos tudni azt, hogy a kocsányban aránylag *sok a csersav*, mely 1–3% között változik, de némely szőlőféleségnél egészen 6%-ig is felmehet. A csersav pedig a bort fanyarrá teszi. Ezenkívül a zöld, ki nem érett kocsány bizonyos *kesernyész ízű anyagot* is tartalmaz, ami ugyancsak rontja a bor ízét.

A szőlőbogyó áll: a *héjból*, a *húsos részből*, mely magába foglalja a *szőlő levét és magvait*.

A *bogyó héja* a bogyó összsúlyának 9–12%-a. A héjban van a szőlő *festőanyaga*, mely a szőlőfajták szerint lehet zöld, piros és kék. Ezek a festőanyagok az érés alatt részben bomlanak. A kék festőanyag a héjban és a szőlő levében levő sav hatására megvörösödik s a borban keletkező szesz, borkósav és egyéb savak hatására a héjből kioldódik s a bort vörösre festi.

A héjban levő festőanyagok a levegő hatására oldhatóságukat elveszítik, a héjon fellépő penész tönkre teszi azokat.

A festőanyagok ezen sajátosságait különösen a vörösborkok készítésénél kell figyelembe venni.

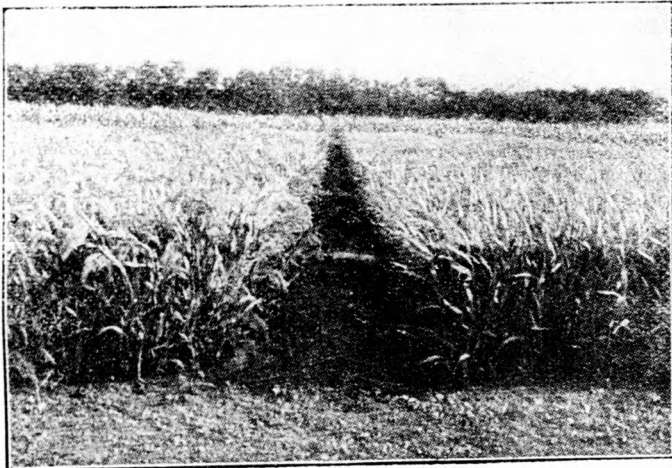
A héjban aránylag kevés a szőlőfajtákra jellegzetes illatanyag, ezeket az újabb vizsgálatok szerint inkább a bogyók húsos részében találjuk meg.

A *bogyó leve* a bogyó összsúlyának 85–90%-a. Összetétele a bogyók fejlődöttsége, érettsége, épsége és szőlőfajta szerint változik.

Fontos alkotórészei a következők:

Víz = 65–85%, szőlőcukor 12–30%, (sőt a túlérett és aszúszőlőben ennél több). Szabadsavak (borkósav, almasav stb.) 0.3–0.5%, borkő és borkósavas mész 0.4–0.8%. Van benne illatanyag, sőt némely fajtnál pl. az otheilonál festőanyag is.

Ezek között legfontosabb alkotórész a cukor, mert minél több a cukor, annál erősebb és jobb bort várhatunk, de fontossága van a savaknak is különösen a borkőnek és almasavnak, mely ha teljesen hiányzana, vagy igen kis mennyiségű volna, úgy a bor élvezhetlen, üres ízű volna. A folsoroltakon kívül fontossága van az úgynevezett cukormentes vonatanyagoknak is, mely a bor testességéhez járul hozzá.

Nemesített Székács-köles az árpádhalmi tenyészkertből.

A magvak összetétele annyiban érdekelheti a gyakorlati borkészítőt, hogy tudja, miszerint a magvakban igen sok, 3–10% csersav van, mely ha a szőlőzúzó a magvakat igen összetöri, vagy must hosszabb ideig áll rajtuk, a bor ízét igen ronthatja, fanyarrá teheti. Érdekelheti annyiban is, amennyiben a szőlő magja kitűnően földolgozható *pótkávévá*, sőt belőle 10–18% *olajat* is nyerhetünk.

Fogékonyosság a gümőkór iránt. A szarvasmarha és sertés legfogékonyabbak a gümőkór iránt összes háziállataink közt. Hazánkban a sertésgümőkór is ritka, de gyakori Dániában, ahol a gümőkór bacillussal sokszor fertőzött, lefolyozott tejet sertésekkel itatják föl. Könnyebben erőt vesz a gümőkór az olyan fajtákon és egyedeken, melyek el vannak kényeztetve az állandó istállózatással és amelyek esetlegesen beteg társaikkal közeli érintkezésre vannak kényeszerítve. Így a magyar marha, különösen pedig a magyar ökör ritkábban betegszik meg e ragadós nyavalyában, mint a tarka marha vagy hollandi, mi egyrészt a magyar marha edzettebb, ellenállóbb szervezetének, másrészt annak tudandó be, hogy a tarka marhák (tejgazdaságokban) nagyobára istállókban, sűrűen egymásmellé, sőt talán egymással szembe állítva tartják, mikor is bő alkalom nyílik arra, hogy az esetlegesen beteg jószág váladékai köhögés útján a szomszédok elérésére hulljon. Ezzel szemben a nagyobára szabad levegőt

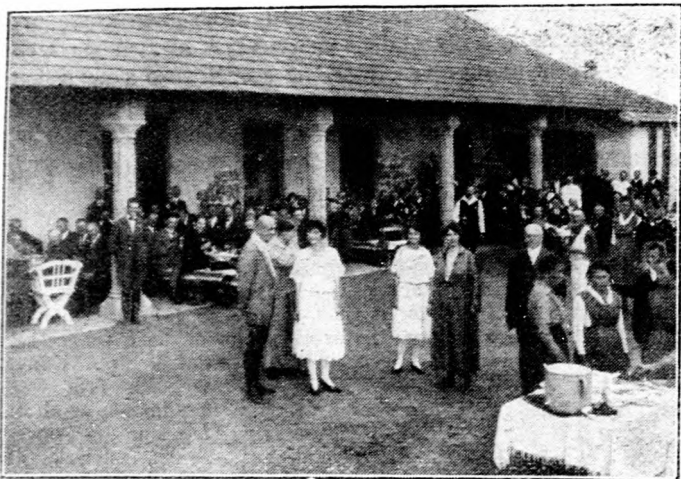
A mimikri egy érdekes jelensége.

Sok állat színében, alakjában a csalódásig azonos környezetével. Ez a létérti küzdelemben nagy előnyére válik, mert ellenségei kevésbé veszik észre. Képünkön egy lepke látható, melynek szárnyai összecsukszott állapotban a falevéllel teljesen egyező alakúak.

és szabad mozgást élvező magyar tehén és ökör a fertőzés lehetőségének kevésbé van kitéve. Az öröklésnek igen csekély szerepe van a gümőkór terjesztésében. Gümőkóros apa ivadéka nem szokott gümőkóros lenni, a gümőkóros anyától is csak akkor kapja meg a méhben levő magzat a gümőkórt, ha a méh maga gümőkóros. A gümőkór iránt fogékonyak lesznek állataink akkor is, ha hiányosan szellőztetett, párás levegőjű, szennyes istállókban kénytelenek tartózkodni.

Lovak, amelyek nem fekszenek le. Némely ló éjjeli alvás közben se fekszik le. E rossz szokás a ló erőtermelőképességét kedvezőtlenül befolyásolja, amennyiben nem piheni ki magát tökéletesen. Idő előtt elhasználódnak a mellső lábakon az állandó igénybevétel következtében az inak és szalagok is. Tapasztalat szerint e rossz szokás fölvetelére okot és alkalmat adhatnak: keskeny álláshely, keheesség, elesés az álláshelyen. A legjobb orvosság egy angol tenyésztő szerint az, ha a lovat egy jól almozott szabad boxban, vagy üres pajtában teljesen szabadjára hagyjuk. Minél tágasabb a box, annál jobb. E tágas, puha fekvőhely arra fogja készíteni a lovat, hogy lefeküdjék. Ha a lefekvest itt megszokja, akkor később álláshelyen is fogja gyakorolni. Nagyon természetes, hogy az állatoknak hosszabb ideig kell a tágas szállásban maradni, hogy előbbi rossz szokásukat teljesen elfelejtsék.

Ha ősszel akarunk fát ültetni, mielőbb ássuk meg gödrét, hogy a kiszórt földet az ültetésig megérlelje a napfény és a levegő. Egy vén, kivágott fa helyére ne ültessünk fiatal fát, mert annak helyén a föld már nagyon ki van használva. A gödörből először kihányt földet (érett!) az egyik, az aljából kihányt a másik oldalra kerüljön, hogy az ültetéskor majd amaz a gödör fenekére (a gyökerekhez) kerülhessen.

A szőlészeti és borászati értekezlet² résztvevőinek kirándulása az inárcsi szőlőtelepekre.

Ebéd Kecskeméthy Géza telepén.

A melasse. A cukorgyárakban a répakivonatból kijegecítik a cukrot; a visszamaradt sötétbarna, ragadós, szörpsűrűségű anyag a melasse. Egy kilogrammjának táphatása egyenlő a legjobb búzaporpáéval. Nagvobb mennyiségben azonban hashajtó hatású, miért is az alább közlendő adagokat túllépni, vagy más hashajtó (répa, burgonya stb.) hatású takarmánnyal együtt etetni nem célszerű. Vásárlásánál figyelembe veendő, hogy mennyi a víztartalma, nem romlott-e és végre, hogy mennyi cukor van benne. Ha a víztartalom 30%-on felül van, akkor könnyen romlásnak indul a melasse. Romlottnak tekinthető akkor, ha már savanyú vegyhatású. A melasset főletetés előtt föl kell oldani 4-8-szor annyi langyos vízben és a melass-oldatot öntözőkannával a kevésbé izletes szalastakarmányra (szalma, polyva) locsolni. A jászol és a takarmánykamra falai a szörptől cukrosan ragadósak lesznek, azért gondoskodni kell ezeknek tisztításáról és gyakori meszeléséről. A melasset lóval 0,5-2 kilogrammos napi adagban takarmányozzák. Igen becses lótakarmánynak találták, amit talán arra is vissza lehet vezetni, hogy a ló sokszor szenved dugulásban; a hashajtó melasse így rendben tartja a beleket. Kólikás esetek melassetetés után megritkulnak. Fejős tehén 1 kilogramm, hizó ökr 1-2 kilogramm, igás ökr 1-2,5 kilogramm, kifejlesztött birka 0,25 kilogramm melasset naponta jól értékesít. A ló után legjobban meghálálja a melasset a hizósertés, ha darával keverve kapja fejenként és naponként 0,5 kilogrammos adagokban. De nem való a melasse vemhes anyáknak, 1 éven aluli csikóknak és borjaknak, továbbá 1/2 éven aluli bárányoknak és malacoknak. A következő télen különösen értékes takarmányt fog képviselni a melasse, mert a rossz szénatermés miatt kénytelenek leszünk sok izletlen pelyvát, szalmát, kukoricaszárat stb. főletetni. Ezek melasse-oldattal leöntve igen kedvelt izletes eleséget adnak. Melasseval lelocsolt árpaszalmán az igásökrök és a tinók pompásan kitelelnek.

OLVASÓINKHOZ!

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember 15-én lejárt, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani sziveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be.

Aki szívén viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparos társadalom érdekeit, aki a vasárnapját kellemessé, hasznossá és tanulságossá akarja tenni, az előfizet a „Vasárnap”-ra.

A „Vasárnap” legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

Előfizetési díjak:

negyedévre	100 K
félévre	180 K
egész évre	360 K

Mutatványszámot ingyen küld a

„Vasárnap” kiadóhivatala
Budapest, IV., Múzeum-körút 1. sz. V. em.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Az általam kért könyveket mennyiért rendelhetem meg a kiadóhivatalnál? (N. S., Büssü.) — **Felelet.** Gilányi-Vaszkó 2 kötetes Vezérkönyve 440 korona, Házi titkár 220 korona. A postaköltség az első könyv után 18 korona 50 fillér, minden további könyv után 3 K. A postaköltséget és a könyv árát előre kell beküldeni és hasznosabb is, mert az utánvétel nagyon drágítja a könyvet.

Kérdés. Az általam kért könyveket mennyiért rendelhetem meg a kiadóhivataltól? (idősb P. F., Nagypékáta.) — **Felelet.** Csonkamagyarország vasúti térképe 34 korona, Baedecker 220 és 330 korona. A postaköltségre vonatkozólag tessék elolvasni előző feleletünket.

Kérdés. Saját használatra termelt dohányomat nem fogyasztottam el. A megmaradt dohány után tartozom-e illetéket fizetni? (Több érdeklődőnek) — **Felelet.** Aki saját céljára termelt dohányt el nem fogyasztotta, annak a megmaradt mennyiségét még augusztus havában a községnél be kellett volna jelentenie. Miután ezt elmulasztotta, jelentse be és adja át a dohányt a pénzügyőrségnek, mert különben dohányjövődéki kihágás miatt eljárást indítanak ellene és kifogásaira való tekintet nélkül szigorúan megbüntetik.

Kérdés. Milyen színműveket szerezhethetünk be a «Vasárnap» kiadóhivatalánál? (Több érdeklődőnek.) — **Felelet.** A tolonc (77 K), Vörös sapka (77 K), Vadgalamb (77 K), Falu rossza (33 K), A peleskei nótárius (33 K) című színműveket raktáron tartja a kiadóhivatal, azonban bármelyik színmű, regény stb. megrendelhető kiadóhivatalunk útján. Mindegyik könyv árán felül 18 korona 50 fillért kell postaköltségre előzetesen beküldeni és akkor a rendelt könyvet postadíjmentesen küldi a kiadóhivatal. Utánvételt könyvet ne rendeljünk, mert nagyon drágítja a könyvet.

Kérdés. Az új dohány beváltási ára minőség szerint mennyi? (ifj. O. J., Tiszadercs.) — **Felelet.** A dohányjövődék az új beváltási árat a beváltás idején fogja megállapítani.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Katholikus nagygyűlés Szegeden. Vasárnap kezdődött Szegeden az alföldi háromnapos katolikus nagygyűlés, amelyen Schioppa Lőrinc pápai nuncius és az ország püspöki karának számos tagja is résztvesz. Pénteken reggel a rókusai templomban Hoffmann Ferenc püspök ünnepélyes istentisztelet tartott, az alsóvárosi plébánia templomban pedig ugyanekkor Brém Lőrinc nagyváradi püspöki helynök mondott misét. Utána a katolikus leányijúság díszközgyűlése vette kezdetét. Határozati javaslatot terjesztettek a díszközgyűlés elé az erkölcstelen ruházkodás, az érzéki táncok és a nemtelen olvasmányok ellen. A közgyűlés általános tetszés mellett fogadta el a javaslatot. Brém Lőrinc pápai prelátus záróbeszéde következett most, majd a felsőleányiskolai növendékek élőképeket adtak elő. Szombaton Zadravecz István táborig püspök és Hanauer István váci püspök mondott ünnepi misét. Nagygyűlést tartott a hitbuzgalmi osztály, amelyen a hitélet elmélyítéséről tanácskoztak. Zadravecz püspök pedig a Szent Ferenc harmadrendiek nagygyűlésén elnökölt. A városházán a szociális szakosztály ülészett, délután pedig a kulturális szakosztály. Az este megérkezett pápai nunciust nagy ünnepséggel fogadták. Vasárnap reggel nagymise keretében főpapi áldást osztott Schioppa nuncius, majd fogadta a katolikus egyesületek vezetőit. Körmenet fejezte be a nagygyűlést, melyen megnyilvánult a magyar Alföldi katolikuságának buzgó vallásossága.

Forgalomba kerültek a huszonöt ezer koronások. Az állami jegyintézet megkapta a Svájcban megrendelt új huszonöt ezer koronásokat s már forgalomba is kerültek. Az államjegyek alapszíne sárgásbarna és ibolya. Tojásdad alakú mezőben Patrona Hungariae körfelirattal Szűz Mária képe látható a gyermek Jézussal.

A balatonfüredi borászati és kertészeti kiállítás megnyitása. Balatonfüred a háború után most rendezett harmadszor *borászati és kertészeti kiállítást Balatonfüreden.* A balatonfüredi járásból, a Balatonpartvidékről, sőt az ország más részéről is körülbelül *ötszáz kiállító vesz részt a kiállításon.* Az elmúlt szombaton nyitotta meg ünnepélyes keretek között a kiállítást *Tóth Jenő* államtitkár a földművelésügyi miniszter nevében. Vasárnap délelőtt érkezett meg Balatonfüredre *Rakovszky Iván* belügyminiszter és *Vass József* népjóléti miniszter, akik szintén megtekintették a kiállítást, amelynek sikerét mutatja az is, hogy a *fürdővendégek és a környékbeli lakosság tömegesen járult megtekintésére* s a látottak mindenkiben kielégítik az előlegezett érdeklődést. A kiállítás vasárnapig marad nyitva.

Schandl Károly államtitkár inségmentozalma nagy sikerrel járt Csongrádon. *Schandl Károly* dr. földművelésügyi államtitkár, a csongrádi választókerület nemzetgyűlési képviselője még a nyár elején felszólította kerületének tehetősebb polgárait, hogy az inségesek felsegítésére indítsanak mozgalmat. *Schandl* államtitkár lelkes szózata teljes megértésre talált a gazdák előtt, akik adománykötelezettséget mondtak ki mindenkire nézve és pedig: 10—30 holdig holdankint 4 kg. búza, 30—60 holdig holdankint 6 kg. búza, 60—100 holdig holdankint 8 kg. búza és 100 holdon felül holdankint 10 kg. búza adóval. A szőlőbirtok 3 holdig mentes, 3 holdon felül pedig minden holdat öt hold szántófölddel vesznek egyenértékűnek és így holdankint 5 kilogramm búzát szolgáltat be. Miután a bizottság eme határozatát Csongrád egész közönsége osztatlan lelkesedéssel fogadta, az ottani ellátatlanok ügye a télre elintéztetnek tekinthető.

Vissza akarják telepíteni a magyar eredetű Pálos-rendet. Évekkel ezelőtt megindult a mozgalom, hogy az *egyetlen magyar eredetű szerzetesrendet*, amelyet *II. József* császár annakidején megszüntetett s amelynek ma egyetlen rendháza van *Lengyelországban*, Magyarországra visszatelepítsék. Ebben az ügyben jött össze a katolikus világ számos előkelősége a Központi Katolikus Körben *Csiszárík János* dr. püspök elnöklésével. Többek hozzászólása után az értekezlet akként határozott, hogy társadalmi akciót indítanak az anyagi feltételek megteremtésére és ha ez sikerrel kecsegtet, ismét felveszik a megbeszélések fonalát.

Tudósok kongresszusa Keszthelyen. A magyar orvosok és természettudósok a múlt vasárnap kezdték meg 38-ik vándorgyűlésüket Keszthelyen. Vasárnap délelőtt több nagynevű tudós tartott előadást. Este Keszthely városa látta vendégül az értekezleten megjelenteket. Hétfőn reggel a kongresszuson résztvevők megtekintették a híres XIV. századbeli templomot, amely után együttes ülés volt. Délután a kongresszus tagjai Fenékpusztára rándultak ki az ottani tőzegtelep és a hercegi ménés megtekintésére. Este az Uránia színházban *Bogdányi Ödön* nyugalmazott államtitkár tartott előadást a permetezésről, amelyet vetített képekkel élénkített. A kongresszus több napig tartott s számos fontos egészségügyi és természettudományi kérdést beszéltek meg.

«Lord Newtonnak, a hálás Magyarország.» A *Magyar Nemzeti Szövetség* háromtagú küldöttsége *Lord Newtonnak* az angol felsőház tagjának, aki magyarbarátságának több ízben tanújelét adta, aranyérmeket nyújtott át Budapesten való tartózkodása alkalmával, melyben az ezeréves Magyarország hatvanhárom vármegyéjének földjéből egy szemérményi van, hátlapjára pedig ez van vésvé: *«Lord Newtonnak, a hálás Magyarország.»* *Lord Newton* megilletődve fogadta az érmet és köszönő válaszában kiemelte, hogy meg van győződve arról, hogy, amit Magyarországért tett, azt az igazságért teszi. Magyarország barátainak száma napról-napra növekedik és ez annak a jele, hogy *ebben az országban meg van adva minden körülmény, amely barátok szerzésére alkalmas.*

Kemál pasa győzelmesen nyomul előre Kisásziában. A törökök tudvalevően *Kemál* pasa vezérlette alatt újabb harcot kezdtek Kisásziában a görögök ellen. A harc célja annak a területnek visszavétele, amelyet a török békeszerződés a görögöknek ítelt oda. *Kemál* pasa csapatai ellenállhatatlan erővel törtek a görög csapatokra, amelyeket sikerült három részre vágni. A kemalisták ezután a visszavonuló görögökre vetették magukat s csaknem teljesen megtisztították az elfoglalt területet az ellenségtől. Görögországban e vereség óriási zavart idézett elő. Athénben lázadás tört ki s a kormány tehetetlen volt teljesen. A kormány elnöke az antantot kérte fel, közvetítse a fegyverszünetet a törökökkel. *Kemál* pasa súlyos feltételeket szabott a fegyverszünet megkötésére.

Követelésre méltó példa. *Hohenlohe* Keresztély herceg *somogyszóbi* uradalmának vezetői: *Mende* János tanácsos és *Gyuricza* Miklós főintéző arról értesítették az iskolai hatóságokat, hogy *a messzi pusztákon lakó tanköteles gyermekeket a most következő tanévben is kocsin fogják összeszedni s naponta az iskoláig szállítani.* Nem hisszük, hogy, ha erre a nagyszerű példára földesuraink felfigyelnek, kitérjenek a követésére elől.

Uj község Pestmegyében. A belügyminiszter megengedte, hogy a Szabadzállás község határához tartozó *Szabadjakabszállás* pusztát önálló községgé alakuljon. *Szabadjakabszállás* község határa a kecskeméti határba ékelődik be s nincs összefüggése Szabadzállás község határával.

Harangszentelés Aszófőn.

Rakovszky Iván, *Vass* József miniszterek, *Schandl* Károly államtitkár, *Almássy* László a nemzetgyűlés alelnöke, *Héjy* Imre a kerület képviselője s több más képviselő csoportja az ünnepökkel. *Vass* József minisztertől balra *Högyész* Amand bencésztanár, a község plébánosa, aki a harangok beszerzésére irányuló mozgalmat vezette.

A VI-ik szőlészeti és borászati értekezlet Budapesten. A városligeti iparcarnokban megnyílt borászati kiállítással kapcsolatban a magyar szőlősgazdák országos egyesülete kongresszusra hívta össze a bortermelőket és a borkereskedőket. Sorrendben ez a hatodik borászati kongresszus. Az elmúlt vasárnap a régi országház nagytermében volt a kongresszus ünnepi megnyitója. Díszelnökül egyhangulag nagyatádi Szabó Istvánt, Valkó Lajos kereskedelemügyi minisztert, Sipőcz Jenő székesfővárosi polgármest és Kállay Tibor pénzügyminisztert választották meg. Kosinszky Viktor ismertette ezután a kongresszus célját, majd Schandl Károly államtitkár, a földművelésügyi miniszter képviselője, üdvözölte a kongresszust és általános érdeklődés mellett kifejtette, mily intézkedéseket kíván tenni a földművelésügyi kormány a bortermelők helyzetének megjavítására. Utána Stab Károly a pénzügyminiszter nevében üdvözölte a megjelenteket és tolmácsolta a miniszter jó indulatát. Löcherer Andor tokaj-hegyaljai szőlősgazda hangsúlyozta, hogy a termelőknek szövetkezetbe kell tömörülniök, mert így sokkal jobban tudják érdekeiket meg védeni. Dicity Dezső a magyar szőlőgazdaság jövőjéről tartott rendkívül figyelemreméltó előadást. Küffer Béla dr. a bortörzsde felállítását sürgette Budapesten. A kérdés körül hosszabb vita indult meg. Ezzel a vasárnapi értekezlet véget ért. A kongresszus szeptember 8-ig tartott. Az egyes napokon szakemberek tartottak előadást a szőlő- és borgazdaság időszerű kérdéseiről.

Miklós Ödön ünneplése. A Borsodvármegyei Gazdasági Egyesület ünnepélyes közgyűlést tartott, amelynek célja az az ünneplés volt, amelyben az egyesület Miklós Ödön titkos tanácsost, egyesületi elnököt huszonöt éves elnöksége alkalmából részesítette. Miklós Ödön rövid beszédben emlékezett meg az egyesület huszonöt éves multjáról, amely idő alatt az ő vállaira hárult az elnökség, majd azt kérte, hogy korára és elfoglaltságára való tekintettel vegyék tudomásul az elnöki székről való lemondását. Zsóry György alispán meleg szavakkal méltatta Miklós Ödön érdemeit. Ez érdemek jegyzőkönyvi megörökítését és Miklós Ödön örökös díszelnökévé való választását indítványozta. Az indítványt lelkes éljenzéssel fogadta a közgyűlés. Hodobay Sándor helyettes polgármester a város közönsége nevében üdvözölte az ünneplést. Somssich László gróf és az OMGE elnöksége és tisztikara üdvözőlő táviratának felolvasása után ismét Miklós Ödön szólalt fel, megemlékezve Vértessy Tivadar titkár érdemeiről, aki szintén huszonöt éve látja el a legnagyobb lelkiismeretességgel tisztét.

Harangszentelések. Az elmúlt héten újra több helyen állították be a háború alatt elnémult tornyokba az Ecclesia műhelyében Rincker mester által öntött művészi harangokat: Olaszliszánkán római katolikus, Sajóvámason református, Poroszlón római katolikus, Alsónyéken református, Hartán evangélikus és református, Nagynyáradon római katolikus, Aszfődn római katolikus, Pannonhalmán római katolikus, Rakamazon római katolikus, Gombán református, Béchen római katolikus, Timáron görög katolikus és Faddon református. Különösen szép ünnepségek voltak az évezredes multu Pannonhalmán, ahol Bárdos Remig főpát Kisasszony napján reggel 7 óraker szentelte fel az új harangokat, amelyeket hat perc alatt az Ecclesia ügyes szerelői beállították a toronyba. Az ünnepségen résztvett az Ecclesia igazgatósága képviselőiben dr. Rejőd Tiborc igazgató is. — Olaszliszánkán a XVI. századbéli híres góthikus nagytoronyba szintén nagy ünnepségek keretében húzták fel az új harangokat és ez alkalommal a község meleg ünneplésben részesítette a 30 év óta működő és a községnek úgy hitbeli, mint gazdasági életét vezető plébánosát, Gecsey Lajos szentszéki tanácsost. Aszfődn, Tihany mellett a mai napon állítják be az új harangokat, melyek most már a tihanyi viszhanggal fognak versenyre kelni.

Hogyan rekvirálnak a kommunisták a zsinagógában? Oroszországban a zsinagógák templomi kincseit is elrekvirálták. A keresztények azonban úgy találták, hogy a zsinagógákkal szemben a bizottságok nagyon keztyűs kézzel bántak s emiatt a lakosság több helyen zúgolóáni kezdett. A pétervári rekvirááló biztos felülvizsgálta a zsinagógai rekvirálasokat és kénytelen volt a pétervári zsinagógákra még háromszázöt pud ezüstöt kivetni, mert valószínűtlennek találta, hogy a zsinagógáknak csupán ilyen kevés templomi kincse lett volna.

Hősök emléke. Az elmúlt pénteken leplezte le Püspök-nádasd község hősi halottainak emlékére állított emlékoszlopot, amelyen 107 hősi halott neve van felvéve. Az ünnepen megjelent Soós Károly altábornagy, aki Óbányára is elment, ahol a templon falába beépített emléktáblát leplezték le, amelyen 11 hősi halott nevét örökítették meg.

Árpád-ünnepély Pusztaszeren. Szeged város és a környék közönsége az elmúlt vasárnap mutatta be hódolatát a magyar őskor egyik legszebb emléke, Pusztaszere előtt. Az ünnep kezdetén Zadravetz István katolikus tábori püspök mondott hálaadó misét, majd lelkesítő beszédet tartott. A pusztaszerei Árpád-Egyesület főtitkára, Bárdos Béla szónokolt ezután, majd Szakáts József és Reinhold Béla szólott, végül Balogh Károly szegedvárosi tanácsnok a város nevében beszélt. Az ünnepség végeztével a szabadban felállított sátrak alatt áldomás volt.

Tandijfizetés — búzával. A hódmezővásárhelyi tanárok mozgalmat indítottak, hogy a szülőkkel búza valutában fizetessék meg a tandíjat. A tanárok arra hivatkoznak, hogy a fizetésnek ez a módja, ha elvben nem is nyert szentesítést, a gyakorlatban majdnem mindenütt tapasztalható. A tandíjat progresszív alapon állapítják meg olyképen, hogy a nagybirtokos több búzát tartozik fizetni, mint a kisbirtokos. A szülők a jelek szerint nem idegenkednek a tanároknak ettől a mozgalmától.

A bécsi nyomdászok sztrájk-mozgalma. Bécsben napokig tartó nyomdászsztrájk volt. A munkások száz százalékos béremelést követeltek, amit a munkaadók nem akartak megadni. A lapok meg nem jelenése folytán Bécsben a legképtelenebb hírek keltek szárnyra, ami a lakosság izgatottságát és idegességét csak növelte. A kormány egyeztető tárgyalásokat kezdett a nyomdatulajdonosok és munkások között s ezek alatt kiderült, hogy a sztrájk tulajdonképeni oka nem is bérkérdés, hanem politikai ok. A szociáldemokraták ugyanis a kancellár genfi működéséről nem akartak számot adni a lakosság előtt s így akarták őt megbuktatni. Természetes, hogy a kormányt támogató pártok iparkodtak elejét venni a szociáldemokraták újabb aknamunkájának, akik így akartak hatalomra jutni.

Pirosra festett arccal járt rabolni. A debreceni törvényszék egy Kati József nevű ember csalási és rablási ügyével foglalkozott, aki valóságos rettegett rablóbetyárja volt a város környékének. A vádirat szerint Kati József 1921 március 17-én a hajduböszörményi országúton másodmagával megtámadta Persely János gazdálkodót és revolvert szegezve mellének, elrabolta a nála lévő 17.000 koronát. 1922 január 29-én Hajduböszörményben betört Szabó Bálintnéhoz és megöléssel fenyegetve, kényszerítette a szegény özvegyasszonyt, hogy a nála lévő készpénzt, 5400 koronát, adja át neki. Egy más alkalommal meg Hajdudorogon behatolt Nagy Mihály tégelvetőmester lakására és az ágyban fekvő Nagy Mihályt vasbottal fejbeverve, elrabolta a feje alatt lévő 2300 koronát. A rablásokon kívül számos lopást követett el. A tárgyaláson kihallgatott csendőrtörzsőrmester előadta, hogy mikor elfogták Kati Józsefet, pirosító festéket találtak nála. Mikor lopni, vagy rabolni indult, befestette az arcát, nehogy felismerjék. A bíróság Kati Józsefet négy évi fegyházra ítélte.

Az amerikai borbély. Amerikában jó pár évtizeddel előbbre élnek az emberek, legalább is a technika fejlettsége dolgában. A különféle találmányok ezrei főként azt a célt szolgálják, hogy jobb és tökéletesebb legyen az ember kényelme. De egyszersmind igyekeznek a legtakarékosabban beosztani az emberek idejét a régi elv alapján: az idő pénz. Az első hely, ahova az amerikai polgár reggelente ellátogat, a borbély. Itt széles, csaknem fekvő székbe ültetik a vendéget és tetszés szerint kezdődhetik az a művelet — egy időben — amit a vendég parancsol. Egy alkalmazott hajat vág, ugyanakkor a másik beszappanozza és megborotválja. Közben mindkét kezét egy-egy manikűrös nő ápolja, cipőjét pedig ezalatt serényen tisztogatja a kis inas. A kényelmet betetőzi a vendég éle feltetett olvasópolcon levő aznapi ujság, melynek lapjai szabályos időközökben átfordulnak. Ez a egész művelet nem tart tovább húsz percnél és csak fél dollárba kerül. Igazán semmisség: ezer magyar korona...

«Valamely politikai eszme leglelkesebb bajnokai hibás taktikájokkal inkább kockáztatják a sikert, mint magok az eszme ellenségei.»
(Széchenyi István.)

A papyrus. A papír elnevezés a papyrus szóból származik. A papyrusi Európa az egyiptomiak által ismerte meg, ahol a Nilus mocsaraiban dúsan tenyészett és az ottani lakosságnak legfontosabb növénye volt. A papyrus növényt (tudományos neve: Cyperus papyrus) sokféleképpen használták fel. Elsőrendű izes emberi táplálék van a papyrus szárának alsó részében, amelyet nyersen, főve, sütvé fogyasztanak; csak a levét nyelik le, a többbit kiköpi. A szár felső részéből szerszámokat készítenek. A papyrus kérgéből, leveléből és szárából ruha, kosár, szita, szőnyeg, vitorla, csolnak, koszorú, díszítés stb. készül. A száradt levelet genyedő sebek tisztítására használják, mert a seb nyílásába helyezve a gennyet felszívja. Hamuját mint altatószert borba keverték. A papyrus legfontosabb szerepe mégis az volt, hogy írásra használták. A növény szárát legombolyították és ebből vágják ki a kívánt nagyságú lapokat. A papíripár igen fejlett volt Egyiptomban és amint Plinius latin történetírótól tudjuk, hét fajtájú papírost készítettek a papyrusból. A legrégebb írott papyrus a Krisztus születése előtti 3500–4000 évekből való és olyan tartós, hogy akár ma is használható írásra. A papyrusra írt művekből ismerjük a legnagyobb ókori elméket, ez őrizte meg a legrégebbi korokra vonatkozó ismereteink nagy részét. Az ókorban az alexandriai könyvtárban 400.000 papyrustekeres volt. A papírosgyártás feltalása természetesen hátrébe szorította, végül teljesen kiküszöbölte a papyrusnak írásra való használatát, mert olcsóbb, könnyebben kezelhető és jobban elhelyezhető volt. A papyrust ma csak a benszülöttek használják élelem gyanánt és háziiparuk anyaga.

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte: Szabó K. Antal Szatymárról.)

2. Betűrejtvény.

a	a	a	a	ác	o	o	o	o
a	a	a	a		o	o	o	o

(Beküldte: Rozlozsnik János Szendrőről.)

3. Szórejtvény.

Károly, Cecil, Náni, Imre, Margit, Urbán, Sári, Ádám.

A nevek kezdőbetűi egy nagy művész nevét adják.

(Beküldte: Ifj. Náfrádi Gáspár Csanádapácáról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 41-ik számunkban közöljük.

A 35-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

Képrejtvény: Ha jó dolga van a szárnak, jégre megy táncolni.

Verses rejtvény: Vasárnap.

Szórejtvény: Szarvas.

Megfejtették: Sándor Károly, Bordás Alfréd, Frank András, Pazonyi Gyula, Emödy József, Szabó Sándor, Kiss Juliska, Fazekas Eszti, Kulcsár, János, Molnár Mancika, Mravik János, Fekete Emil, Borsi Mózes, Szijjártó Szabó Benjámin, özv. Borsos Jánosné, Kaszás Ferenc, Kósa Etuska, Jagicz Balázs, Kecskés Erzsébet, Markó Aurél, Tersch Géza, Sándor János, fia Ernő, Korin András, Nagy János, Jenei Sándor, Nagy István, ifj. Szalkay F. Gábor, Varga Etelka, Selley János, Kenéz Kálmán, Rác János, Barbarits Sándorné, Györke Lajos, Kutas Jolánka és Endre, Balogh Rózsika, Illési János, Szokolay Ilonka, Kozma György, Kovács Sárika, Nagy János, Brandl Sándor, Zsolczay Mihályné, Berky Ignác, Lovasberényi Hangya személyzete, Hornyák János, Czicze Károly és János, Lobordán Illés József, ifj. Alföldy Ferenc, Iványi Mihály, Racskó István, Bodzás Mariska, Ágoston Máttyás, Ungár Lajos, Kiss Péter, ifj. Spissák János, Lőrincz Gyula, Kuzder Lajos, Rozlozsnik János, Olvasó és Önképző Gazdakör Alsópáhok, ifj. Oláh János és István, Szaniszló Ferenc, Penczner Károly, Gregor János, Dorin Anna, Kiss Kálmán, ifj. Szintay Ferenc, Kertész Sándor, Molnár István, Gere Piroska, Tóth József, Böröcz János, Angya Ferenc, Ragó Pityuka, Kisházi József, ifj. Ritecz István, Erl Ferenc, Szűcs János, Kelemen Ferenc, Bárdos Lajos, Németh István, Czeiner György.

Művészi képalbumot nyertek: **Czicze Károly és János (Abádszalók)**, ifj. **Alföldy Ferenc (Sarkad)**, **Racskó István (Pitvaros)**, **Ungár Lajos (Endrőd)**, **Szaniszló Ferenc (Majsajakabszállás)**, **Penczner Károly (Jászfényszaru)**, **Gregor János (Nagykörű)**, **Daru Anna (Abádszalók)**, **Kecskés Sándor (Vál)**, **Ragó Pityu (Kocsár)**.

A 36-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

TRÉFÁK

A hadvezetőség.

A magyarok már hajnali szürkület óta támadják az oroszokat. A támadás lassan megy előre. A bakák minden előnyomulásnál beássák magukat, egy ideig tüzelnek, s amint az orosz részen késsé csendesülnek a fegyverek, újra előre szaladnak, megint beássák magukat és megint tüzelnek.

Az egyik előrerohanásnál az öreg népfőlkelő, kit rettenetesen nyugtalanítanak a feje fölött fütttyögő golyók, súlyba vett fegyverrel, zörgő kenyérszákkal, lehajtott fejfel ugyancsak lohol előre, hogy minél előbb elérje a vízmórást, amelyet már eleve kiszemelt magának. Mikor a vízmóráshoz ér, gyorsan beleugrik, lehúzódik egy kiálló fagyóker mellé, aztán mérges arccal fordul a melléje lapuló társához:

— Én nem értem ezt a hadvezetőséget! Mindig oda küldi az embert, ahol lünek!

Furcsa eset.

— Ej, ej, hallotta szomszédasszony, hogy a Kovács Péter sógora tegnap egy halszállkától megfulladt.

— Szegény ember. Mi volt a mestersége?

— Kardnyelő volt egy cirkuszban.

Cigányfurfang.

Éhes, átfázott cigány köszönt be egy esős napon a gazdához egy kis segítségért.

— Na cigány, mit akarsz? — szól a gazda. Ennivaló kéne, vagy a meleg szobában akarsz maradni?

— Kesenem, csak egy darabká sálonnát kérek, majd megpirítom...

Iskolában.

— Mondd, fiacskám, mi történik a vajjal, ha kiteszik a napra?

— Ellopják.

A törvényszéken.

A betörő (a tárgyalás megkezdésekor a bíróhoz): Kérem alázatosan nagyságos bíró úr a zárt tárgyalás elrendelését!

Bíró: Mivel indokolja a kérését?

A betörő: Hát, hogy a hallgatóság kirekesztessék...

Bíró: De miért?

A betörő: Mert a hallgató közönség megismeri az összes trükkjeimet!

• F • L • O • R • I • Á • N •
REGÉNY IRTA: NYÁRY ANDOR

(11. folytatás.)

— Tél volt — kezdte merengve. — A drótokon vastagon csüngött a köd. Az ablakokat jégvirágok tarkázták. A szánkok csilingelve siklottak a fehér havon és akkor... egy napon drága bundába takaródzva jött ön. Ránéztem... megszédültem... Akkor láttam önt először.

Mélyet sóhajtott, aztán tovább beszélt:

— Azután már sok-sok hosszú év eltelt. Azóta sok-sok óra hosszat álltam fázva, dideregve és várva, hogy jön... hogy csengős szánkjával elsuhan előttem és egy rövid pillanatra megláthatom... Éjszakákon ablaka alatt járkáltam, lázasan lestem, hogy a fényes táblákon át megláthassam ruhája körvonalát. Remegve lestem, hogy mikor nyílik fel ablaka és mikor esik ki rajta valami... nem tudom, mi csoda... egy kis papirszelet, amely a kezében volt... egy elfonnyadt virág, amely a keblén pihent s amelyet majd szent ereklyeként őrizek és csókjaimmal borítom el minden pillanatban. Mindenütt ott voltam, ahol járni szokott. Ha láttam, boldog voltam és azon a napon nem fájt az élet.

Elhallgatott és mélyen lehajtotta a fejét.

Flórián bensőséges vallomása rendkívül mély hatást tett a grófnőre. Érezte, hogy szavának minden betűje igaz. Valahogy érezte, hogy hangjának szívhez szóló lágysága a legtisztább őszinteség. Nem tudta, hogy mit feleljen, a lepzeletlen vallomás zavarba hozta. Ilyen igazán még sohase beszéltek vele.

Amint nézte a lehajtott fejjel álló embert, különös érzés ragadta meg. Nem tudta, hogy sajnálja-e az előtte álló férfit, vagy vonzódik-e hozzá. A kétféle érzelmek birkóztak benne s csak percek múlva tudta meg, hogy a két érzelmek közül melyik az igaz.

— Kedves barátom, én igazán zavarban vagyok — szólt akadozva. Szavaira nem tudok mit válaszolni. Nem értem, miért mondta ezeket nekem.

Flórián felkapta a fejét.

— Mert szeretem! Szeretek! — suttogta lázas szenvedéllyel és egész testében összeremegett.

— De uram! — pirult el a grófnő e szenvedélyes szavakra és önkéntelenül visszalépett.

Flórián szeme olthatatlan lángban égett s most már azon volt, hogy az egész lelkét feltárja Glória előtt. Amint a grófnő lassan hátrált, Flórián lépésről lépésre követte.

— Igen. Szeretek! —

Elhallgatott és mélyen lehajtotta a fejét.

fuldokolta. Azért jöttem ide, mert tudtam, hogy itt leszel. Utánad jöttem és megtaláltalak. És ezért örökké áldom a sorsot. És ezt meg kellett mondanom. És ez az egész!

Mély lélekzetet vett. A lázas szenvedélyből magához tért és bocsánatkérően nézett Glóriára:

— Vessen meg, ha gondolja, hogy merész voltam.

Kimerülve simította meg homlokát.

Glória bocsánata jeléül a kezét nyujtotta:

— Köszönöm, hogy megmentett. Egész életemre hálával tartozom önnek.

Flórián fájdalmasan mosolygott és szomorú tekintetét Glóriára emelte:

— Minden csak hála, amit irántam érez. Semmi más. Csak hála?

Glória, amint Flórián szomorú arcát nézte, most másodszer érezte szívében átvillanni azt a különös érzést, amelyet annak vallomása idézett elő lelkében. Ez újabb érzelmek azonban olyan ellenállhatatlan erővel tört elő, hogy önfelédten megragadta Flórián kezét.

— Több. Sokkal több a hálánál — mondta felvillanyozva s az érzelme, mint a medréből kilépett ár sodorta ajkára az eddig elfojtott szavakat:

— Nem titkolódom tovább — szólt és közelebb lépett Flóriánhoz. — Megfonom, amit érzek.

Flórián visszafojtott lélekzettel hallgatta a grófnő szavait.

— Mielőtt találkoztunk, már akkor érdekelt ön, — kezdte Glória némi pirulással. — Mikor megláttam, futottam ide, hogy találkozhassam magával és megismerhessem. És most, hogy megismertem...

Elhallgatott és beszédes szemeit Flóriánra emelte.

Flórián egész közel hajolt a grófnőhöz.

— Szeretsz? — kérdezte reszketve.

— Szeretek — suttogta halkán Glória.

Flórián ujjongva tárta ki karjait:

— Madonnám!

És a remegő grófnét a keblére ölelte.

Percekig maradtak összeölelkezve, egymáshoz simulva, önfelédten.

Glória tért magához előbb. Amint tudatára ébredt tettének, gyengéden kibontakozott Flórián karjaiból.

(FOLYTATJUK.)

VÁSÁR ÉS PIAC

Gabona, Hszt és őrlemények. Búza 76 kilogrammos: tiszavideki 7450—7500 K, pestvidéki és fejérmegyei 7400—7450 K, 78 kilogrammos: tiszavideki 7550—7600 K, pestvidéki és fejérmegyei 7500—7550 K, rozs 5500—5600 K, takarmányrpa 6300—6500 K, sörárpa 6800—7200 K, zab 6150—6350 K, tengeri 8000—8100 K, repce 14.000—14.500 K kg.-ként. A liszt piacon kilogrammonként a következő árakat fizetik: duplafogós nullásliszt 115 K, nullásliszt 108 K, főzliszt 100—102 K, 6-os kenyérliszt 96—98 K, 7 1/2-es kenyérliszt 80 K, 8-as takarmányliszt 50 K, nullás rozsliszt 85 K, 1-es rozsliszt 75 K. Korpáért 100 kilogrammonként 4500—4600 K-t fizetnek.

Takarmány. Árak a budapesti piacon 100 kilogrammonként a következők: Prima széna 2000—2200 K, másodrendű széna 1450—1650 K, muhar 2200—2300 K, lucerna 2200—2400 K, szalma 1000—1200 K.

Borjú. A budapesti szurómarhavására felhajtottak szeptember 7-én 113 drb borjút, melyekért 180—190 K-t fizettek kilogrammonként.

Budapesti vágómarhavásár. Bika jobbminőségű 120—150 K, kivételesen 280 K, bika silányabb 85—115 K, ökör jobbminőségű 140—180 K, kivételesen 220 K, ökör, közép 114—135 K, ökör, alárendelt minőségű 88—110 K, tehén 93—191 K, kivételesen 225 K, bivaly 85—110 K, kivételesen 140 K, növendék 90—120 K, kicsontozni való 88—90 K kilogrammonként élőszűlyban.

Budapesti sertésvásár. Prima urasági 388—395 K, kivételesen 400 K, prima szedett 350—370 K, kivételesen 380 K, kövér 250—310 K, könnyű, jobb 240—260 K, könnyű, silányabb 210—220 K, öreg urasági 350—360 K, öreg, szedett 240—300 K, zsír 580—600 K, szalonna 510—530 K kilogrammonként.

Budapesti lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 40.000—157.000 K, Igás kocsiló, könnyű 20.000—60.000 K.

Gyapjú. Árak változatlanok.

Nyersbőr. Marhabőr 335—350 K, borjúbőr 530—550 K kilonként.

Tej és tejtermékek. Édestej nagyban 36-70 K, kicsinyben 38 K, tejfel 130—140 K, habtejszín 320 K literenként, I. r. teavaj 600—680 K, főzővaj 560—580 K, tehénturó 80—90 K, keverturó 170—180 K, juhturó 240—260 K, trappista- és óvári sajt 360—400 K kilogrammonként

Zöldségtfélék és gyümölcs. Sárgarépa zöldje 8—14 K, petrezselyem zöldje 8—14 K, zeller 3—10 K, kalarabé 18—30 K, vöröshagyma 60—70 K, fokhagyma 80—90 K, fejeskáposzta 28—80 K, kelkáposzta 42—54 K, saláta 8—10 K, sóska 20—30 K, paraj 28—40 K, burgonya 25—30 K, fekete retek 10—20 K, uborka 18—24 K, paradicsom 25 K, zöldséppaprika 18—20 K, vajbab 62—75 K, tök 18—22 K, karfiol 140—160 K kilogrammonként, csöves kukorica, darabja 8—12 K, Alma rétesbevaló 30—60 K, körte 34—90 K, sárgadinnye 20—50 K, görögdinnye 10—28 K, szilva, berzenci 26—35 K, vörösszilva 18—24 K, őszibarack 40—150 K, szőlő 40—96 K kilogrammonként.

Bor. A borjelentés szünetel, aminek az oka a kiviteli nehézségekben rejlik. A mustárak még nem alakultak ki.

Idegen pénznemek legmagasabb ára. A deviza-központ hivatalos árjegyzése 1922 szeptember 12-én: Napoleon arany 9000 K, angol font 10.700 K, dollár 2375 K, francia frank 187 K, német márka 1 K 95 f, olasz lira 102 K — f, osztrák korona 28 5 f, román lei 17 K 50 f, cseh korona 78 K — f, svájci frank 450 K, szerb dinár 25 K 60 f, lengyel márka 33 f. Zürichben 100 magyar koronaért 0.23 svájci frankot fizettek.

Főszerkesztő: Meskó Pál.

Felölös szerkesztő: Héj Imre dr.

Főmunkatárs: Buday Barna.

Felölös kiadó: Meskó Pál.

Vörösréz pálínka-főző-üstök

és vörösréz mosó-üstök rak-táron mindenféle kivitelben

Máthé András rézmű-árúgyár

Ujpest, Károly utca 11. sz.

Brilliónst, ékszer, gyöngyöt

széleskörű árjegyzés van (Tudt-Ismeret) SZÉKELY SMIL, Király-u. 61. (szombat)

A „HANGYA” szövetkezet tagjai

megbízható jó minőségű árút

a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a

„HANGYA”

vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK:

vászon, karton, kanavász, zephir, szövet, kész férfi és női ruha, kendő, harisnya, cérna, pamut, szabókéllék, cipő, csizma, valamint mindennemű rövid-, kézmű-, konfekció-, cipő- és díszműárúk.

A Magyar Gazdák Biztosító Intézete

Gazdák

Biztosító Szövetkezete

Igazgatóság: Budapest, Üllői-út 1.

Szakorvosi -rendelő vér- és nemi betegek részére. Éjsz. salvarsan-oltás!

Rendelés egész nap.

VII., Rákóczi-út 32., I. em. 1. (Rókussal szemben).

Ha ingatlant venni vagy eladni óhajt, forduljon bizalommal hozzám; minden előleg nélkül, szorosan a megállapított jutalékért eléri a leggyorsabb lebonyolítást

KISS LAJOS, Budapest, IX., Lónyai-u. 19.

SZŐLŐ- ÉS BOR-GAZDASÁGI GÉPEK

ESZKÖZÖK
LEGJUTÁNYOSABBAN
KAPHATÓK

NAGY IGNÁCCÉGNÉL

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRÜT

ALAPITOTT 1884. TELEFON: József 115-15.

Legjobban az jár, aki az

„Uj Barázdá”-ban hirdet.

Ekék, ekealkatrészek, boronák, kapálóekék, fűkaszálók,

marokrak és kévekdőt aratógépek, lógerelyék, kézi-járgányosok, motoros- és gözcseplőkészletek, szecs-kavágók, répavágók, darálók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerszám a

„HANGYA” mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.

Mezőgazdasági **SZESZGYÁRAKAT**

szeszfőzdeket, pálínka-főző- és mosóüstöket, valamint tejgazdasági gépeket és eszközöket **KÉSZIT:**

Szemenyei Lajos rézműves önozó és gépműhelye, Budapest, IX., Remete u. 34.

SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE!

Elsőrendű színbőrből készült férfi-, női-, gyermekcipők, box-, sevro- és zsíros-bőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA” CIPŐOSZTÁLYÁNÁL.

tehénbőreszímák, boxeszímák, munkáscipők nagy választékban.